

เทศน์เช้า วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๒

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ สัจธรรม ที่ว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ เพราะเห็นว่า ธรรมชาติมันยิ่งใหญ่ มันมหัศจรรย์ แต่เวลาคนที่ประพฤติปฏิบัติไปแล้ว ธรรมะมันเหนือ ธรรมชาติ

มันเหนือธรรมชาติเพราะอะไร

เพราะมันพ้นออกไปจากวิภวัญชะ มันพ้นออกไปจากธรรมชาติ พ้นออกไปจากการ เปลี่ยนแปลง มันเป็นวิวิภวัญชะ วิภวัญชะมันเลอเลิศ เลอเลิศเพราะมันไม่เวียนว่ายตายเกิดในวิภวัญชะ ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย

คนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย คนเกิดมาจนเป็นหนุ่มไม่รู้จักคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คน ตาย มันมหัศจรรย์ขนาดไหน คำว่า “มหัศจรรย์” คือว่าเขาไม่เคยเห็นนะ

ทั้งๆ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ไปเรียนตักศิลาณะ เรียนวิชา ๑๘ เรียนไว้ มกุฏราชกุมารจะปกครองแผ่นดิน พ่อแม่เตรียมไว้ขนาดไหน พ่อแม่ต้องเตรียมไว้เพราะเขาจะ เป็นกษัตริย์ มีการศึกษามาขนาดนั้นนะ แต่ไม่รู้จักคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เพราะว่าการ อบรม การบ่มเพาะ การอุ้มชู การสนับสนุน ไม่ให้เห็นอย่างนี้เลย เพราะว่าพระเจ้าสุทโธทนะ พรหมมณเฑียรแปดพยากรณ์แล้ว ถ้าออกบวชจะได้เป็นศาสดา ถ้าครองเรือนจะได้เป็นจักรพรรดิ

พ่อแม่ก็อยากให้ เป็นจักรพรรดิไง ลงทุนลงแรงขนาดนั้นนะ อบรมบ่มเพาะไม่ให้รู้ให้เห็น การเกิด การแก่ การเจ็บ การตายเลย

พอไปเที่ยวสวนนะ ไปเที่ยวสวนไปเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ถ้ามมหาดเล็กเลย เราต้องเป็นอย่างนั้นด้วยหรือ

ถ้าเป็นอย่างนั้น ถ้าเป็นอย่างนั้น จะเป็นสิ่งใดก็แล้วแต่มันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถ้ามันมีการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย มันต้องมีฝั่งตรงข้ามที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย

จีนชื้องเต๋พยายามจะหายาสมุนไพรไม่ให้ตายนะ มันก็ตาย แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าค้นพบนะ ค้นพบว่าไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แต่การค้นพบนั้น การค้นพบนั้นยิ่งใหญ่ เห็นไหม

วันนี้วันพระ วันพระ พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นแก้วสารพัดนึก เป็นรัตนตรัยของเรา ถ้าพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นแก้วสารพัดนึกของเรานะ คนที่มันเข้าใจลึกซึ้ง เข้าได้ การประพฤติปฏิบัติ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาท่านบรรลุลหรรษ เวลาหลวงปู่มั่นท่านพูด ประวัติหลวงปู่มั่น หลวงตาท่านบอก เวลาหลวงปู่มั่นท่านสิ้นกิเลส พระอรหันต์ในสมัยพุทธกาลมานุโมทนาๆ พระพุทฺธเจ้ามานุโมทนา ว่าอย่างนั้นเลย แต่เขาไม่กล้าพูด แล้วมันพูดกันไม่ได้

พอพูดกันไม่ได้ขึ้นมาแล้ว พอพูดแล้วมันต้องเป็นการตรวจสอบแล้ว เป็นวิทยาศาสตร์ ต้องทดสอบแล้ว แม้แต่ฝัน ฝันยังเอามาตีความกันไม่จบไม่สิ้น แล้วเป็นความจริง นกมันบิน คนมีบุญ คนมีบุญ คนสร้างอำนาจวาสนามาขนาดนั้นนะ มันเป็นเรื่องธรรมดา นกมันบิน

นกบินไม่มีใครสงสัยเลยนะ แต่เวลามนกระจากเทศมันบินไม่ได้ ทำไมไม่วิเคราะห์วิจัยมันล่ะ

นี่ก็เหมือนกัน คนที่มีบุญกุศล คนที่สร้างคุณงามความดีมานะ มันเป็นเรื่องธรรมดา ธรรมดาหัวใจมันยิ่งใหญ่ ถ้าหัวใจมันยิ่งใหญ่ เวลาออกประพฤติปฏิบัติฯ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราท่านปฏิบัติ ปฏิบัติบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลามันบรรลุลหรรษเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นไปมันมหัศจรรย์ๆ

เราจะบอกว่า วันพระถ้ามันสำคัญ สำคัญกับคนที่ประพฤติปฏิบัติ คนที่เป็นปัจเจกตั้งเป็นสันติวิสุทธิโก คนที่รู้จักเห็นจริงในใจของตน มันลึกซึ้งซับซ้อนกว่าประเพณีวัฒนธรรมที่เราเห็นกันอยู่นี้มากมายมหาศาล มันถึงยิ่งใหญ่

ถ้าว่ายิ่งใหญ่ๆ ยิ่งใหญ่นะ คนชาวพุทธมากมายมหาศาล ทำบุญกุศลมหาศาลเลย
“ทำบุญไม่ได้บุญ”

ทำบุญต้องได้บุญ

เวลาอากาศร้อน ความร้อนของอากาศมันลอยตัวขึ้น ความเย็นมันไหลมา มันเกิด
สภาวะอากาศมันเปลี่ยนแปลงโดยกฎธรรมชาติ ทำความดี ทำความดีมันจะไม่ได้ความดีได้
อย่างไร มันได้ความดีทั้งสิ้น แต่เราคาดหวังกันไง เราคาดหวัง เห็นไหม

เมืองไทยเป็นเมืองในประเทศอันสมควร พกवादภัย พกภัยธรรมชาตินี้เยอะมาก ความ
น้อยมากเพราะมันอยู่จุดศูนย์กลางไง เวลาจุดศูนย์กลางของทวีป เวลาอายุเข้ามามันเข้า
เวียนนามก่อน ผ่านเขมรมา พอเข้าเมืองไทยกลายเป็นธรรมดาเลย

มันมาจากทางเบงกอล เข้ามากระทบพม่าก่อน กว่าจะมาถึงเมืองไทย เวลาหนาวมา
จากเมืองจีน ผ่านเมืองจีนมาก่อน นี่ไง เราเกิดในประเทศอันสมควร เราเกิดในประเทศอัน
สมบูรณ์ ถ้าเกิดสมบูรณ์อย่างนี้ เราเกิดมาแล้ว เราเกิดในประเทศอันสมควรแล้ว สิ่งที่เป็น
ประโยชน์กับเราๆ มันเลยไม่เห็นคุณค่าไง

แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเรานะ เวลาพระพุทฺธงค์ พระพุทฺธงค์เขาพุทฺธงค์ไปทั่ว เวลาพุทฺธงค์ไป
เห็นอัตคัดขาดแคลน เห็นคนมั่งมีศรีสุข เห็นมาหมดนะ นี่เห็นโลก เห็นโลกไง โลกมันเป็นแบบ
นั้นไง ถ้าโลกเป็นแบบนี้ เรื่องของโลก ประเพณีวัฒนธรรม ถ้าชาวพุทธ ถ้าเป็นเรื่องศรัทธา
ความเชื่อๆ ถ้ามีความเชื่อแล้วมีอำนาจวาสนานะ ถ้าไม่มีอำนาจวาสนานะ ทำบุญเสียเปล่า
ไหว้เจ้าได้กิน ทำบุญเสียเปล่า ทำบุญเสียเปล่า

การเสียสละ เราให้ไป เราให้มันจบ นั่นนะของจริง ไหว้เจ้าๆ ไหว้เจ้าเสร็จแล้วเราก็ไปลา
กลับมา ทำบุญเสียเปล่า ไหว้เจ้าได้กิน แต่คนที่เขาเสียเปล่าๆ เขาเสียเปล่าเพื่อสังคม เขาเสีย
เปล่าเพื่อประโยชน์ เขาทำคุณงามความดีของเขา นั่นเสียจริงๆ ทานเสียสละจริงๆ ถ้าเสียสละ
จริงๆ ขึ้นไปนะ

เวลาครูบาอาจารย์เราท่านประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ของเราจะ สละชีวิตเลยละ เวลากิเลสมันปลิ้นมันปล้อนนะ เวลาภาวนาไปแล้วมันเข้าด้ายเข้าเข็ม “ตายแล้ว ตาย จะตาย” นี่กิเลสมันหลอก

แต่เวลาถูกต้องไป เจริญภัยไป มันก็มีเหตุการณ์วิกฤติทั้งสิ้นทั้งนั้นนะ นี่มันเจริญไปใจ เจริญกับสัจจะความจริง มันแก้ไขความจริง มันการฝึกหัดปัญญา มันแก้ไขของมันขึ้นมา

เวลาภาวนาไปแล้วถ้ามันดิ่งามขึ้นมามันสูงส่งมาก ถ้ามันไม่รอบคอบนะ เดียวมันเสื่อมหมดเลย เวลามันเสื่อมหมดเลยมันจะฟื้นฟูอย่างไร

การฟื้นฟูอย่างไร ครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติมาแล้ว เจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ ถ้ามันไม่เจริญจะเอาอะไรมาเสื่อม

ไอ้ของเราไม่มีอะไรเจริญเลย “ทำบุญแล้วไม่ได้บุญ ปฏิบัติแล้วปฏิบัติไม่ได้ ทำอะไรไม่ได้”

การเกิดเป็นคนนะ เราอยู่ในประเทศอันสมควร อากาศปลอดโปร่ง อยู่ในป่าในเขา

เวลาครูบาอาจารย์ท่านไปประพฤติปฏิบัตินะ อากาศที่เบาบาง อากาศที่มันปลอดโปร่ง เขาหาสิ่งนั้นไ้ อยู่ในถ้ำมันอบอุ่นขึ้นอย่างนี้ ท่านก็แสวงหา เพราะการภาวนาไป มันนั่งของมันไป เวลาคนภาวนามันก็ติดดินในใจนะ “ไม่มีคนช่วยเหลือ ไม่มีคนชี้แจง ไม่มีคนคอยทะนุบำรุง”

กิเลสบำรุง กิเลสมันทิ่มมันตำ มันทำให้ล้มเหลวนั่นนะ

ถ้าเรากำหนด เห็นไหม วันนี้วันพระ หายใจเข้านี้พุท หายใจออกนี้โก เราพุทไรๆ เราประพฤติปฏิบัติบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ทั้งๆ ที่เวลาการปฏิบัติแล้วเวลาเป็นสมาธิก็เป็นสมาธิในใจนี้ เวลามันเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากจิตนะ ไม่ใช่ปัญญาเกิดจากสมอง

โดยธรรมชาติของคน โดยธรรมชาติของคนมันผ่านสมอง สมองควบคุมร่างกายนี้ นี่มันผ่านสมอง มันผ่านมาก็ขึ้นนะ เวลาปัญญาเกิดจากจิต ดีวๆ ในใจนะ คนที่ไปเห็นแล้วมันมหัศจรรย์ ความมหัศจรรย์อันนั้นมันสำคัญ

มันสำคัญว่า ถ้าคนภาวนาเป็นต้องเห็นอย่างนี้ ถ้าคนภาวนาเป็นต้องเห็นภาวนามย
ปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา

ทำสมาธิ พลังจิตๆ

พลังจิตนะ ภาวนีชีไพรมันก็ทำ มันเป็นมิจฉาหรือเป็นสัมมา

ถ้ามันเป็นมิจฉา มิจฉานี้ไสยศาสตร์ไง มิจฉามันก็ออกไป มิจฉาเพราะอะไร มิจฉาเพราะ
กิเลสมันเฟื่องฟูไง ทำสมาธิก็ทำสมาธิไง แต่ไม่ใช่ปัญญาฆ่ากิเลสไง

ทำสมาธิ คนมีอำนาจวาสนาขึ้นมามันก็ทำสมาธิของมันได้ แต่ทำแล้วมันไม่เป็น
สัมมาสมาธิ มันไม่ยกขึ้นสู่วิปัสสนาไง สมาธิเป็นสมาธิ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ แต่เวลาคนเขาทำ
สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ พวกอภิธรรมก็บอก “โอ้ย! สติปัฏฐาน ๔ การเคลื่อนไหว การเหยียด การรับรู้
พร้อมหมด”

โลกียปัญญา ปัญญาจินตนาการทั้งสิ้น

ทำความสงบของใจเข้ามา การทำความสงบของใจเข้ามา ใครทำความสงบของใจได้
คนนั้นยิ่งใหญ่ในใจของตน ยิ่งใหญ่ในใจของตนคือเอาใจของตนไว้ในอำนาจของตน

เวลามันพุ่งมันชาน มันเครียด มันทุกข์มันยาก นี่กิเลสมันเฟื่องฟู มันเหยียบย่ำมัน
ทำลายหัวใจเราทั้งสิ้น ความคิดเรา การกระทำของเรามันทำลายตัวเราโดยที่เราไม่รู้ตัวเลย แต่
เพราะเรามีบุญกุศล เราได้เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เวลาพระพุทธศาสนาสอน
ให้ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ถ้าทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ใจความเฟื่องฟูของกิเลส
มันสงบตัวลง มันสงบตัวลง มันสงบตัวลง

พอมันสงบตัวลง เห็นไหม เวลาคนที่ใช้ภาวนามยปัญญา ปัญญาที่ไม่เจือไปด้วยสมุทัย
ไม่เจือไปด้วยกิเลสไง ไม่เจือไปด้วยกิเลส กิเลสค้นหาความทะยานอยากในใจของตน อวิชชา
คือความไม่รู้ในใจของตน มันคิดอะไรก็แล้วแต่ อวิชชามันมาพร้อมนะ แต่ทำความสงบของใจ
เข้ามาให้ใจมันสงบระงับเข้ามา เวลาฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้าใจสงบแล้วเป็นสัมมาสมาธิ
สัมมาสมาธิยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้าวิปัสสนา วิปัสสนาใช้ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการ
ภาวนา ปัญญาเกิดจากการภาวนามันเกิดที่ไหน

มันเกิดที่จิต ปฏิสนธิจิตฯ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะนี้แหละ

แต่โดยธรรมชาติของมนุษย์มันมีสมองใจ ธรรมชาติของมนุษย์มันมีปัจจุบัน ความรู้สึกนึกคิดอันนี้ใจ ความรู้สึกนึกคิดนี้มันเป็นผลบุญกุศลที่เราได้เกิดเป็นมนุษย์ใจ พอเกิดเป็นมนุษย์เราจะต้องรื้อค้น ค้นคว้าเข้าไปสู่จิตของตนใจ

เวลาเข้าไปสู่จิตของตน เพราะจิตตัวนั้นเป็นผู้ที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แต่เราเกิดเป็นมนุษย์แล้ว สถานะของมนุษย์ มนุษย์ตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย เกิด แก่ เจ็บ ตายเพราะผลบุญกุศลของเดิม เวลาในปัจจุบันแล้วถ้าเราได้สร้างคุณงามความดี ถ้าเป็นบุญกุศลก็ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม มันต้องเกิดต่อไป ถ้าทำสิ่งใดมันต้องเกิดต่อ มันไม่มีวันจบวันสิ้นใจ

แต่ถ้ามันจบมันสิ้น เห็นไหม จิตสงบก่อน สัมมาสมาธิ พอเป็นสัมมาสมาธิแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนา เวลาปัญญามันเกิดนะ จะไม่พูดสิ่งที่พูดกันเจื้อยแจ้วอยู่นี้หรอกนกแก้วนกขุนทอง “ขุนทอง แก้วจำ แก้วจำ” ได้กล้วยทุกวันเลย มึงก็ได้แค่กล้วยนั้นแหละ มันจะได้อะไร

แต่ถ้าได้หัวใจสิ ได้หัวใจของเราเองด้วย มันเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันตทิฏฐิโก ไม่มีใครทำให้ใครได้ แต่บุคคลคนนั้นต้องฝึกหัด ต้องค้นคว้าเข้าไปสู่ใจของตน ถ้าเข้าไปสู่ใจของตน นี่สัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิคือการเอาชนะตนเองได้ การควบคุมตนเองได้

เราเกิดมา พญามาร ครอบครองของมารมันอาศัยหัวใจเราขบถ่าย แล้วมันก็ขบถันให้เราเดินไปข้างหน้า ทำสิ่งใดก็แล้วแต่ด้วยความช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ แต่เพราะเราเป็นชาวพุทธ เรามาวัดมาวา เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้มีการกระทำ ให้มีการเสียสละ ให้มีทาน ศีล ภาวนา เราก็ทำคุณงามความดีของเรา

แล้วว่า ทำดีไม่ได้ดี ทำดีไม่ได้ดี มันเป็นไปไม่ได้

ทำดีได้ดี คุณสิ พระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย จะเป็นพระโพธิสัตว์ขึ้นมา ท่านก็ได้สร้างของท่านมาทศชาติ ๑๐ ชาติ ศีลบารมี ทานบารมี เนกขัมมบารมี บารมีสิบทัศสมบูรณ์แบบ ถึงได้มาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ

ไอ้พวกเราที่พูดกันถึง เวลาทำอะไรก็ไม่มีอำนาจวาสนาที่จะมีสติสัมปชัญญะยืนตัวของจิตได้ ไหลไป ไหลไปกับกระแส ไหลไปกันหมดนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสอนกาลามสูตร ไม่ให้เชื่อฯ ไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้นนะ

ดูหัวใจของตน ดูหัวใจของตน

ถ้าหัวใจของตน ทำความสงบของใจเข้ามาได้นะ ถ้าคนที่ไม่มีอำนาจวาสนาบารมีมันก็มีหัตถ์จรรยในความเป็นสมาธิมัน ทั้งๆ ที่ปากมันบอกนะว่าสมาธิแก้กิเลสไม่ได้ สมาธิไม่สำคัญต่างๆ แต่ถ้าเป็นสมาธิมันยังงงเลย บอก อ้อ! นิพพานเป็นอย่างนี้เอง

มันเป็นนิพพานนะ เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้หรอก แต่มันสงบระงับเข้ามาเท่านั้นนะ เพราะอะไร เพราะอำนาจวาสนาที่ว่า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขยนี้แหละ

ถ้าได้สร้างอำนาจวาสนามาน้อย ไม่มีหลักการ มันไม่สามารถมีสัจจะมีความจริงกับจิตตัวเองได้ หลงไหลได้ปลื้มไปกับใจของตนทั้งนั้นนะ

เวลาครูบาอาจารย์ท่านถึงคอยชี้ คอยบอก คอยแนะไง ถ้าจิตสงบแล้วรักษาให้ดี รักษาให้ดีขึ้น เวลาสงบแล้วมีความสุข ถ้ามีความสุขนะ คนเคยทุกข์เคยยาก เวลามันปล่อยวางแล้วมันมีความสุขมาก เวลามีความสุขแล้ว เดี่ยวพอมันเสื่อมมาแล้ว มาทำไม่ได้มันก็กระเสือกกระสน

เวลากระเสือกกระสน เวลาคนมันทุกข์มันยาก มันทุกข์มันยากเพราะการกระทำนี้แหละ แต่พอกระทำจนมีความชำนาญๆ

คนเจ็บไข้ได้ป่วยคนหนึ่ง เรารักษาดูเราหายได้คนหนึ่ง เราป่วยไข้ครั้งที่ ๒ เรารู้วิธีการรักษาครั้งที่แล้วเราทำอย่างไร แล้วพอรักษาหาย มันป่วยครั้งที่ ๓ รักษาไป

เหมือนกัน ทำความสงบของใจเข้ามา เวลามันเสื่อม เสื่อมแล้วเสื่อมเล่าๆ ล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้นนะ แต่คนเคยป่วยแล้วคนเคยหายมันรู้ว่ามันป่วยได้หายได้ จิตมันพุ่งชาน จิตมันทุกข์มันยากขึ้นมา มันพุ่งชานได้มันต้องสงบได้ เวลามันสงบแล้วเดี๋ยวมันเสื่อมมา มันเสื่อมมาแล้วเราจะแก้ไขอย่างไร เราจะทำของเราอย่างไรถ้ามันเสื่อมขึ้นมา

นี่ไง ชำนาญในวสีไง การเข้าและการออก

สมาธิมีเข้า มีออกด้วยหรือ

แล้วที่คนที่เข้าที่ออกมันคืออะไรละ เวลามันเข้า มันเข้าอย่างไร มันรู้ของมัน มันต้องทำของมันได้ ถ้ามันไม่เข้าไม่ออก เวลามันทุกข์ทำไม่ได้ เวลามันสุขทำไม่ได้ เวลามันฟุ้งซ่านทำไม่ได้ เวลามันปล่อยวางเข้ามา รู้ไม่ได้ ก็สติมันอ่อนไง

ฝึกหัด ฝึกหัดจนมันเข้มแข็ง มันมีความชำนาญของมัน พอมีความชำนาญของมัน นี่ชำนาญในวสี พอชำนาญในวสี พอรักษาไว้ที่มันคงแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา เวลาปัญญามันเกิดอันนั้นนะ

ไม่ใช่จริงนะ ๑๕ ๑๘ ๒๐ ใอนันสัมโพชฌงค์ ใอนันมันข้อธรรมะ มันไม่เป็นความจริงหรอก

ความจริงเวลาจิตมันเห็น โอ้โฮ! มันถึงครูบาอาจารย์ท่านบอกไง ไม่เห็นกิเลส แก้กิเลสไม่ได้ ไม่รู้จักกิเลส แก้กิเลสไม่ได้

ใอนันบอกเป็นพระอรหันต์นะ “แต่กิเลสเป็นนามธรรมนะ จะรู้มันได้อย่างไรมันเป็นนามธรรม”

แล้วจิตมันเป็นนามธรรมหรือ นี่เวลาคนไม่เป็นมันหลุด หลุดเพราะอะไร เพราะมันไม่เคยทำ คนไม่เคยทำ ไม่เคยเห็น ไม่รู้สิ่งใดสำคัญ สิ่งใดไม่สำคัญ สิ่งใดเป็นจุดตาย สิ่งใดเป็นจุดที่ต้องการแก้ไข

ใอนันมันเหมือนกับชาวประมง ลากอวนไปทั่ว ลากอวนไปในท้องทะเลเลย ลาก ลากอยู่นั่นแหละ นี่เหมือนกัน ไม่มีต้นไม่มีปลาย ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันเลย แล้วมันได้อะไรขึ้นมาล่ะ

ได้ขยะ กวาดไปท้องทะเล กลับมาได้แต่ขยะ ขยะแล้วกิเลสมันปลิ้นมันปล่อนไง

แต่ถ้ามันเป็นความจริงนะ ขยะก็มนุษย์สร้าง ทุกอย่างมนุษย์สร้างทั้งสิ้น แล้วมนุษย์ก็พยายามจะปิดว่ามันจะไม่เกิดผลกระทบกับเรา มันจะไม่เกิดผลกระทบกับเรา

มันไม่มีผลกระทบกับเราตอนที่ต่อหน้านี้แหละ แต่มันมีผลกระทบกับสภาวะแวดล้อมทั้งหมด

อากาศ ทุกคนต้องหายใจทั้งสิ้น สภาวะแวดล้อมทุกอย่างมันกระทบไปหมดนะ ไม่มีใครไม่กระทบ กระทบทั้งสิ้น แต่มันกระทบเมื่อไหร่เท่านั้นนะ ใครโดนก่อน ชายฝั่งโดนก่อน แล้วพอมันแห้งแล้งขึ้นมา เดียวในแผ่นดินก็โดนหมด โดนทั้งสิ้น เพราะอะไร เพราะมันเกี่ยวเนื่องกันไปหมด

อิทัปปัจจยตา สิ่งนี้มีเพราะมีสิ่งนี้ มันเริ่มต้นจากสิ่งนี้ไง ชีวิตนี้มาจากไหน ชีวิตนี้มาจากไหน

ชีวิตนี้มาจากพ่อจากแม่ แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน ชีวิตนี้มาจากกำมือเราทั้งสิ้น เราเป็นคนทำมาทั้งสิ้น เราทำอะไรมา มันจะตอบสนองกับจิตของเราทั้งสิ้น จิตของเราเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะแต่ละภพแต่ละชาติ มันทำอะไรของมันมา แล้วมันทำแล้วมันซบอยู่ที่นั่น

ถ้าไม่ซบอยู่ที่นั่น พระโพธิสัตว์ต่อเนื่องมาได้ยังไง ถ้ามันไม่ซบที่นั่น มันเป็นจิตนิสัยได้อย่างไร

เวลามันจิตนิสัยนะ เวลาภาวนาเขาถึงไปแก้ปมตรงนี้ไง มันสร้างอะไรมา มันยึดมันอย่างไรมา โทสจริต โมหจริต โลภจริต จริตของใครมันแก้ไขอย่างไร เวลาเป็นมรรคเป็นผลขึ้นมา มันก็จะไปแก้ตามเหตุตามผลที่มันฝังอยู่ในใจนั้น ถ้ามันฝังอยู่ในใจนั้น สรรกคายออก คายออก คายออก คายออกจนถึงจิตเดิมแท้นี้ผ่องใส

ผ่องใสคืออวิชา ใ้ว่างๆ ว่างๆ นั่นนะอวิชาทั้งสิ้น

จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส

แล้วมันจะข้ามพ้นอย่างไรละ มันผ่องใสแล้ว มันจะทำตัวมันอย่างไร นี่ไง ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ทำอย่างไร

เวลามีครูบาอาจารย์ขึ้นมานะ ครูบาอาจารย์จะให้อุบาย บอกตรงๆ มันเถียง ของมันถูก ของมันดี ของมันแน่ ของมันยอดเยี่ยมทั้งนั้น นี่เวลากิเลสมันบวกกิเลสเข้าไป แต่เวลาไปหาครูบาอาจารย์นะ มันก็ต้องพูดอย่างนั้นนะ มันพูดอย่างนั้นไง

เวลาหลวงตาท่านไปหาหลวงปู่มัน “เราเคารพบูชาหลวงปู่มันสุดหัวใจ แต่เวลามันมีเหตุ มีผลขึ้นมา เราเถียงด้วยความเคารพ”

คำว่า “เถียงด้วยความเคารพ” คือมันเป็นปมในใจ ใจมันรู้ ใจมันเห็น จะไปพูดอย่างอื่นก็ไม่ได้ ต้องพูดถึงประเด็นที่มันเป็นปมอันนี้ว่ามันเป็นอย่างนี้ ของจริง แน่นอน

แต่เวลาหลวงปู่มันท่านให้อุบายขึ้นมา หงายหลังเลยละ หงายหลังทุกที บอกว่าหน้า แดกทุกทีเลย

แต่ถ้าเราไม่มีปมในใจ เราจะเอาอะไรไปถาม ไปถามเรื่องชาวบ้านใช่ไหม ไปนินทาగాเล เรื่องคนอื่นใช่ไหม เรื่องของคนอื่นไม่ใช่เรื่องของเราไง

เวลามันทุกข์มันยากมันเรื่องของเจานะ เวลามันสงสัย มันสงสัยในใจดวงนี้นะ แต่ตอนนี้ เราภาวนากันเราไม่สงสัยเพราะอะไร เพราะเราไม่เห็นกิเลสไง

“กิเลสเป็นนามธรรม จะเห็นมันได้อย่างไร”

เห็นมันไม่ได้ก็แก้มันไม่ได้อย่างไร

เวลามันรู้มันเห็นขึ้นมา สักกายทิฐิ วิจิจจณา สัตถ์พตปราคผ่านไป กามราคะ ปฏิฆะ อ่อนไป เวลา กามราคะ ปฏิฆะขาดจากหัวใจตั้งแขนขาด ตั้งแขนขาด เป็นชั้นเป็นตอนขึ้นมา

รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา

อวิชชาคือความไม่รู้ ไม่รู้ก็ถือตัวถือตนไง ว่าตัวเองแน่ ตัวเองยิ่งใหญ่ ตัวเองพ้นกิเลสไง ถ้ามันยังคิด มันยังพูดอยู่ นั่นนะกิเลสทั้งสิ้น เวลามันจะจบสิ้นกระบวนการอันนั้น จิตเดิมแท้นี้ ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นนะ จิตเดิมแท้เป็นผู้ข้ามพ้น

อยู่ในพระไตรปิฎกชัดๆ ทั้งสิ้น อยู่ในพระไตรปิฎกชัดๆ แล้วถ้าใครใจเป็นธรรมมันอ่านด้วยความเคารพ อ่านด้วยความเคารพ อย่าเอาความเห็นของเราเข้าไปบวก อย่าเอาความรู้ความเห็นของเรา อันนี้ถ้าไม่พอใจ ไม่ยอมรับ อันไหนพอใจ ว่าใช่

มันไม่ได้อ่านด้วยความเคารพ อ่านด้วยการพยายามจะยึดเยียดให้เป็นมุมมอง เป็นทัศนคติ เป็นความเห็นของตน แล้วก็ไปมันะ พุทธพจน์ๆ พุทธพจน์มันพอใจ

แต่ถ้ามันเป็นความจริงนะ อ่านด้วยความเคารพ แล้วค้นคว้าหาความจริงให้เป็นสัจจะความจริง พอเป็นความจริงขึ้นมา จบ พระอรหันต์ไม่มีการโต้แย้งต่อกันทั้งสิ้น ผู้สืบทอดคือสืบทอดจากการกระทำ ไม่มีสิ่งใดมาได้มาแย้งได้ ไม่มี แล้วก็ไม่ได้แย้งกับโลกด้วย โลกเป็นโลก

โลก เวลาหลวงตาท่านพูดไป พูดกับสังคมเหมือนกับพูดกับสัตว์

มันคนละภาพ คนละมุมมอง คนละทัศนคติ คนละความเห็น ห่างกันไกลแสนไกล ห่างไกลกันมาก แต่เวลาคำพูดก็พูดโดยสมมุติอย่างนี้

ฉะนั้น เราฟังแล้ว เราฟังแล้วเราไปวินิจฉัย เพราะกาลามสูตร ไม่ให้เชื่อ ไม่ให้เชื่อ การเชื่อ เราก็ยอมจำนนกับกิเลสเราแล้ว

เชื่อ เรามีศรัทธา แต่ไม่เชื่อเรื่องที่ครูบาอาจารย์ท่านแสดง เราพยายามค้นคว้า ขวนขวาย แสวงหา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาแล้ว มันเป็นความจริง มันเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิโก

เวลาธรรมะฟาดหน้าผากกิเลส ฟาดหน้าผากเราแล้ว มันจบแล้ว พอมันฟาดใส่หน้าผากเราเนี่ย เรารู้ชัดๆ แล้วจะไปเถียงไปได้แย้งกับใคร

แต่ที่ไม่ได้แย้งเพราะมันไม่เคยเห็นใจ ไม่เคยเห็น อวดรู้ อวดเก่ง อวดฉลาด อวดยอด เยี่ยม นั่นเองบัดซบ เอวัง